

# Til Bondepartiets bygdestyrer.

Arbeidsutvalgene i Bondepartiet og Norges Bondelag nedsatte i 1929 en komite med det mandat «å utrede forholdet mellom Norges Bondelag og Bondepartiet i hele dets bredde og å fremkomme med forslag til endringer».

Som medlemmer av komiteen blev fra Bondepartiet valgt G. Moseid og J. Hundseid og fra Norges Bondelag O. Glærum og Olav Moen.

✓ komiteens innstilling gjengis følgende:

Under arbeidet med redigeringen av de nuværende lover efter beslutningen i Kristianssand i 1920 blev i januar 1922 av Norges Bondelags representanter skap fastsatt følgende prinsipper for forholdet mellom Norges Bondelag og Bondepartiet:

- 1) Det faglige arbeide fortsetter som hittil.
- 2) Det må være adgang til å stå i det faglige uten å delta i politikken.
- 3) Kontingent fra medlemmer eller sammenslutter som kun vil støtte det faglige arbeide, må ikke brukes til valgpolitisk virksomhet.
- 4) Det skal være særskilte organer for det valgpolitiske arbeide».

På grunnlag av disse prinsipper blev Norges Bondelags og Bondepartiets lover bygget op.

Seneere er der innkommet en rekke henstillinger om å få forholdet mellom Norges Bondelag og Bondepartiet mere avklaret. Her sitsettes:

Landsmøtet i Hamar 1925 mottok fra 10 bønder en henstilling, hvorav skal refereres:

«Vi er opmerksom på at Norsk Landmandsforbunds arbeide er tenkt fortsatt gjennom Norges Bondelag, men det lar sig samtidig ikke nekte at der inntrådt organisasjonsmessige forandringer som på en uheldig måte står i veien for det samlingsarbeide som Landmandsforbundet trådte i skranken for; iallfall er der ikke lenger den ønskelige klarhet over grenseskillet mellom Bondelaget og Bondepartiet, og det må visst samtidig sies at der også er mindre faktisk klarhet enn ønskelig kunde være på dette område. Det sier sig selv at Landmandsforbundets arbeide for samling tvers over partiene ikke helt kan overtas av Bondelaget, før der er optrukket klart og greit grenseskille mellom det upolitiske Norges Bondelag og ethvert annet politisk parti, også Norges Bondeparti. Jfr. lovens avdeling A. og B.

Når vi stiller denne henvendelse, så er det med

tanke på direkte foreliggende aktuelle spørsmål.

Den økonomiske situasjon landet befinder sig i, gjør det nødvendig å skape en i politisk henseende helt ut nøytral organisasjon, hvor bøndene uansett politisk standpunkt kan samles til felles rådslagning, for det er vel ingen tvil om at i siste omgang blir det landmennene som helhet der får å bære hovedbyrden med landets økonomiske gjenreisning».

\*

Oddernes krets' årsmøte 1927 besluttet å sende Norges Bondelag følgende henstilling:

«Man henstiller til Norges Bondelag at det politiske program kun forelegges de politiske organer til uttalelse».

\*

Bondepresselaget besluttet 7. april 1927 på medlemsmøte å sende landsstyret følgende henstilling:

«Bondepesselaget anmoder landsstyret om å bringe i forslag en forandring i Norges Bondelags lover, således at det politiske valgprogram ikke blir forberedt og behandlet i den upolitiske organisasjon».

\*

Styret for Sunnmøre krins av Norges Bondelag vedtok på møte i Ålesund 6. januar 1928 følgende beslutning:

«Styret for Sunnmøre krins av Norges Bondelag vil so godt det kann få telja til at Norges Bondelag, so snart råd er, tek upp til dryfting spursmålet um eit skarpere skille millom Bondepartiet og Norges Bondelag».

\*

## Komiteen skal uttale:

Som det fremgår av ovenstående, gjelder de vesentligste anker

- 1) spørsmålet om programmet,
- 2) spørsmålet om endringer i lovene.

Komiteen er av den opfatning at tanken med lovene har vært å danne en selvstendig faglig og en selvstendig politisk organisasjon, som dog samarbeider når det gjelder programmet.

Komiteen mener at lovene og den nuværende ordning med programforberedelsen er egnet til å skape uklarhet med hensyn til forholdet mellom den faglige og den politiske organisasjon, og dette svekker arbeidet innen begge organisasjoner. Vi foreslår derfor at der i lovene foretas endringer.

### PROGRAMMET.

Komiteen foreslår at Norges Bondelag utarbeider program, og Bondepartiet utarbeider på grunnlag herav et politisk program.

*Norges Bondelag* er suverent med hensyn til programbehandlingen og står til enhver tid fritt med hensyn til hvilke poster som skal medtas på programmet.

*Bondepartiet* kan opta poster på sitt program, som ikke er med i Norges Bondelags program, men må ikke stå i motstrid med dette.

Norges Bondelags program sendes kretsene til uttalelse, og Bondepartiets sendes partiets fylkesorganisasjon.

### LOVENE.

I henhold til ovenstående er det nødvendig at Bondepartiets lover trykkes særskilt og fullstendiggjøres.

Likeledes må der foretas lovendringer. (Se herom vedlagte forslag fra landsstyret).

— — —

På landsstyremøte i Norges Bondelag den 9. mars 1931 blev komiteens forslag til lovendringer vedtatt og samtidig også komiteens ovennevnte forslag angående programmet. En utskrift av landsstyremøtets vedtak vedlegges.

De beslutninger som nu er fattet om et skarpt skille mellom Norges Bondelag og Bondepartiet krever også at Bondepartiets lover forandres. Lovene for Bondepartiet har hittil hatt sin plass i Norges Bondelags lover hvorav et eksemplar vedlegges (se § 15). Landsstyremøtet 9. mars 1931 gjorde vedtak om de forandringer som var direkte nødvendig for de fattede beslutninger om et skarpt skille samt om at Bondepartiets lover skulde gå ut av Norges Bondelags lover.

Oslo i juni 1931.

*J. Hundseid.*

Bondepartiets arbeidsutvalg finner at de lover som inneholdes i den før nevnte § 15 nu blir for ufullstendige samt også av andre grunner trenger en revisjon. Ved en nevnd bestående av stortingsmann Mjåvatn, stortingsmann Østby-Deglum og sekretær Leirfall er det derfor utarbeidet et forslag til nye lover for Bondepartiet og arbeidsutvalget har i møte den 29. april 1931 gitt dette forslag sin tilslutning.

I § 16 i de nuværende lover for Norges Bondelag heter det at forandringer i lovene kun kan skje på et ordinært landsmøte efter forslag som er fremsatt minst 3 måneder forut. Forslaget om lovforandringer må forelegges de lokale lag til uttalelse.

Arbeidsutvalget finner det riktig at vedtagelsen av de nye lover for Bondepartiet behandles mest mulig i samsvar med dette og har derfor besluttet å forelegge det utarbeidede forslag for partiets lokale avdelinger, bygdestyrene, med anmodning om å avgi uttalelse. Bygdestyrenes uttalelse innsendes så til fylkesstyrene som efter å ha behandlet dem i forbindelse med lovforslaget avgir sine uttalelser som så sendes partiets hovedkontor. Efterat saken er behandlet påny i arbeidsutvalget blir den så forelagt neste hovedstyremøte som antagelig vil bli holdt i september dette år og endelig vedtatt.

Idet arbeidsutvalget herved forelegger lovforslaget til bygdestyrene vil man anmode disse om å ta saken op på et møte i styret eller helst på et møte hvortil også grendemennene er innkalt. Vi har i år som bekjent kommunevalg hvilket jo vil gjøre sammenkallelsen av tillitsmennene nødvendig en eller flere ganger i løpet av sommeren. Det vil da passe å drøfte lovforslaget på et av disse møter.

I alle tilfelle må bygdestyrene behandle saken så tidlig at deres uttalelser kan være fylkesstyrene i hende innen 15. august.

Wilhelm Dietrichson.

### Bilag:

- 1) Lover for Norges Bondelag.
- 2) Norges Bondelags landsstyrevedtak av 9. mars 1931.
- 3) Forslag til nye lover for Bondepartiet.
- 4) Beretning om valgkampen 1930.
- 5) Rundskrivelse angående kommunevalgene.